

Økologisk jordbrug beskytter biodiversiteten

Af Tommy Dalgaard, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet

Økologisk jordbrug beskytter naturen med sin pesticidfri dyrkning og mindre brug af gødning, men en række andre faktorer er lige så vigtige

Beskyttelsen af de mange små biotoper, såsom gravhøje, vandhuller og læhegn, der ligger spredt ud over det danske landbrugsland, er et utroligt vigtigt element for understøttelsen af en rig biodiversitet. Økologisk jordbrug spiller her en særlig rolle, idet småbiotoperne på de økologiske bedrifter ikke påvirkes af sprøjtemidler. Endvidere kan næringsstofbelastningen – hvor især ammoniakpåvirkningen er vigtig – være mindre på de økologiske bedrifter, som typisk har et lavere gødningsforbrug end sammenlignelige konventionelle landbrug.

Dyrk ikke helt ud til kanten

For at beskytte biodiversiteten er det vigtigt at holde afstand til småbiotoperne, både når der gødskes eller sprøjtes, men også når der jordbehandles, sås eller høstes. Undersøgelser viser nemlig, at selv relativt små forskelle i størrelsen af de upåvirkede landskabselementer kan være afgørende for, om biotopen kan fungere som levested for flere forskellige arter af pattedyr (fx markmus), insekter og urter. Det er derfor bedst for biodiversiteten, hvis landbrugeren, fx ved at undgå at pløje for langt ud til kanten af en mark, kan sikre sammenhængen mellem to ellers adskilte biotoper såsom to gravhøje, to vandhuller eller to ellers adskilte læhegn.

Økologiske jordbrug som REFUGIA for biodiversitet

Økologisk jordbrug kan medvirke til at opretholde såkaldte refugia for biodiversitet – dvs. områder i landbrugslandet, hvor ellers truede arter kan leve og formere sig. Denne funktion undersøger vi i forskningsprojektet REFUGIA, hvor vi, for en række danske landskaber, belyser den rolle, som forskellige former for økologisk jordbrug har som naturbeskytter. Der er nemlig, som beskrevet nedenfor, stor forskel på de forskellige driftsformer og de forskellige afgrøders mulighed for at bidrage som refugium for forskellige arter.

Kontinuitet er vigtig

Forskningen viser, at tidsmæssig kontinuitet er utroligt vigtig for naturbeskyttelsen. F.eks. viser foreløbige undersøgelser fra Danmarks Miljøundersøgelser, at antallet af blomstrende arter ikke alene er højere i læhegn på økologiske brug i forhold til på konventionelle brug, men antallet af arter stiger også med det antal år, læhegnet har været økologisk. Dvs. for bevarelsen af biodiversiteten er det vigtigt, at fortsætte den økologiske drift på de omlagte arealer. I forbindelse med Grøn Vækst målsætningen om en fordobling af det økologiske areal frem mod 2020 vil vi derfor anbefale, at der gennemføres politiske incitamentter til at opretholde allerede omlagte økologiske arealer i økologisk drift.

Anbefalinger til fremtidens økologiske jordbrugsproduktion

Nogle af hovedpointerne i forskningen er, at fremtidens landbrugsdrift i højere grad bør tænkes ind i landskabet. De ekstensive arealer på grænsen mellem det dyrkede og udyrkede land bør inddrages til nytte for både landbrugsproduktionen og naturen, og værdien af landbrugslandets småbiotoper kan øges ved strategisk placering af bræmmer, læhegn osv. Der er store perspektiver i at udmønte og bygge videre på viden og værktøjer hertil. Læs mere på www.refugia.elr.dk

Denne klumme blev bragt d. 12. februar 2010 i Økologi & Erhverv nr. 449.